

Taterkvinden Sarine Knudsdatter fra Grurup

af Ejgild Sørensen

Livet på samfundets bund i 1800-tallet var alt andet end rosenrødt. Artiklen fortæller historien om en taterkvinde fra Thy og hendes meget omskiftelige tilværelse.

For nogle år siden blev jeg ved et tilfælde opmærksom på en ældre artikel i nærværende årbog. Artiklens titel var »Taterkvinden Sirena fra Grurup. Et Blad af Taterfolkets Historie i Thy«. Artiklen var skrevet af P. C. Knudsen og blev bragt i to afsnit i årgang 1926 og 1927 af *Historisk Aarbog for Thisted Amt*, som den hed dengang.

Under læsningen gik det op for mig, at denne Sirena er identisk med min tipoldemor Sarine Knudsdatter. Min afdøde mor blev døbt Laurine Sarinesen i 1920 i Grurup kirke. Det usædvanlige efternavn kan spores direkte tilbage til Sarine.

Den ældre artikel beskriver, at Sirena / Sarine – ret tilfældigt – blev født i Grurup i 1790. Hendes forældre var et omvandrende par, der tilfældigvis befandt sig i Grurup sogn, da fødslen skete. Så snart barnet var døbt, drog forældrene videre.

30 år senere blev Sarine, efter et fængselsophold i Randers arrest, hjemsendt til forsørgelse i fødesognet Grurup, til bestyrtelse for den stedlige fattigkommission. Det var en stor byrde, der blev pålagt det lille Grurup sogn. Fattigkommissionen klagede over afgørelsen til Danske Kancelli, det vil sige regeringen, men forgæves. I første omgang undveg Sarine dog under transporten fra Randers til Grurup. Først nogle år senere blev hun efter et ophold i Viborg Tugthus endelig transporteret til Grurup, hvor hun levede under fattigforsørgelse resten af sit liv, til hun døde i 1869.

P. C. Knudsen skriver, at han hovedsagelig har sine oplysninger fra præstegårdsarkivet hos pastor M. Kuhlman, der var sognepræst i Bedsted-Grurup 1911-20. Bag forfatterangivelsen gemmer sig – for-

mentlig – Poul Christian Knudsen, der drev gæstgiveri i Bedsted i en længere årrække.

Jeg er som nævnt efterkommer af Sarine og har gennem flere år forsket i hendes skæbne og efterkommere. Sarine og hendes slægtninge var indblandet i adskillige retssager, og det er hovedsagelig på baggrund af de arkivalier, som disse retssager har efterladt, at jeg nu kan give i det mindste et rids af hendes livs- og slægtshistorie.

TATERNE

Før jeg tager fat på Sarines livshistorie, vil det nok være på sin plads med nogle bemærkninger om det omvandrende folk, hun var en del af.

Tatere, natmandsfolk, omløbere, kjæltringer, skøjere – mange betegnelser er blevet hæftet på disse folk. En del af dem var efterkommere af rakkere og natmænd, andre var folk, som af den ene eller anden grund havde måttet opgive en bofast tilværelse. »Tatere« er den gamle betegnelse for romaerne (tidl. kaldet sigøjnere), som fra tid til anden kom til landet, selvom myndighederne gjorde, hvad de kunne for at holde dem væk. Formentlig var det dog kun ganske få af de omvandrende, der var egentlige romaer.

Mange af de omvandrende ernærede sig dels som glarmestre, kedelflikkere, blikkenslagere eller lignende, dels ved betleri, altså tiggeri, hovedsageligt udført af kvinderne og børnene. Der var også en del af de omvandrende, som ernærede sig ved egentlige rakker- og natmandsopgaver, såsom at trække huden af døde dyr eller skorstensfejning.

Rakkerne eller natmændene var oprindelig ansat som bødlernes medhjælpere. Deres opgave var at bi-

stå bøddelen ved henrettelser og andre afstraffelser, bortskaffe natrenovationen (i byerne), fjerne selvdøde dyr, indfange løse hunde, skorstensfejning m.v. Disse arbejdsopgaver blev af den almindelige befolkning betragtet som »uærligt arbejde«, som ordentlige folk ikke ville røre ved.

Selv om opgaverne efterhånden gled over til at blive udført af den brede befolkning, så hang fordommene ved gennem flere slægtled og gjorde det yderst vanskeligt for natmændenes mange efterkommere at skaffe sig almindelig tjeneste som tjenestekarl eller -pige.

SARINES FORÆLDRE

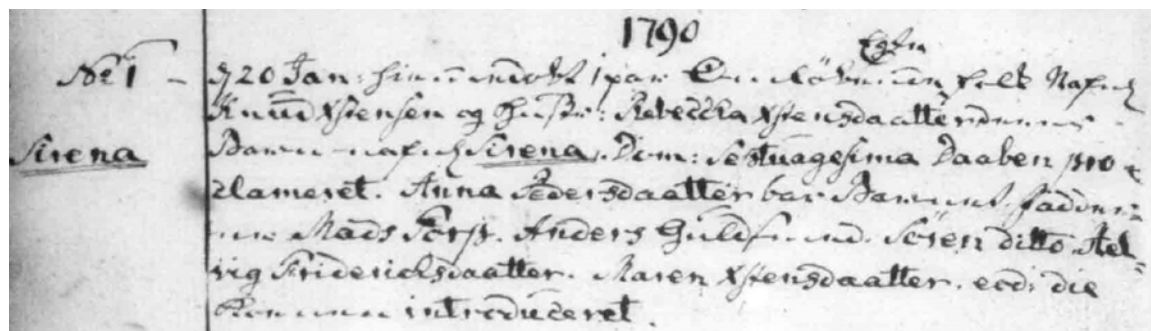
Sirena / Sarine blev født i januar 1790 i Grurup. Kirkebogen nævner ikke den nøjagtige fødselsdato, men hun blev hjemmedøbt 20. januar »publiceret« (fremstillet) i Grurup kirke 31. januar. Navnet er tydeligt angivet som Sirena, men af senere kilder fremgår det, at hun blev kaldt, og sikkert også selv har kaldt sig, Sarine, så det vil jeg herefter kalde hende.

Både Sirena og Sarine er meget usædvanlige pigesnavne. Hvad baggrunden for denne navngivning kan være, har jeg ikke rigtig noget bud på. Sarines forældre hed, ifølge kirkebogen, Knud Christensen og Rebecca Christensdatter. Faderens rigtige navn var dog efter al sandsynlighed Knud Simonsen. Det er det navn, som fremgår af alle andre kilder, og Sarine fastholdt i flere forhør, at hans navn var Knud Simonsen. Christensen må være en fejlskrivning.

Moderen Rebecca var født 1757 i Sønder Felding ved Skjern Å. Hendes forældre hed Christen Jensen (med tilnavnet Nellik) og Anne Magrethe Sørensdatter (også kaldet Lange Magrethe eller »Lång Grethe«). Christen var født omkring 1714 og Anne Magrethe omkring 1718. Christen ernærede sig som glarmester, og parret vandrede omkring, hovedsagelig i Vestjylland og Thy. Indimellem boede de til leje i en stue eller et hus, blandt andet trekvart år hos en Christen Michelsen i Agger, i Vinding ved Holstebro, i Tørring ved Lemvig og flere andre steder. I 1774 kom de på deres omvandring til Vroue sogn i Fjends herred med syv børn. Her optrådte forældrene og den ældste søn angiveligt voldeligt og truende over for en gårdmand, Christen Justsen, som nægtede at sælge dem brændevin. Hele familien blev anholdt og indbragt til forhør i Skive.

Den ældste søn navngav sig Peder Christensen Thisted, født omkring 1750 – efter egne oplysninger i Sunds sogn – men opfødt i Thy. Han var afskediget fra det Slesvigske Rytteri-Regiment. Det var vel derfor, han havde fået tilnavnet Thisted. Hans voldelige optræden kom til at koste ham dyrt, han blev idømt tugthusarbejde på livstid, og døde i Viborg Tugthus i 1806. Forældrene slap med et års tugthusarbejde. De yngre børn slap for straf, men fik tilhold om straks at forføje sig ud af amtet.

Om Sarines far, Knud Simonsen, har jeg kun få og usikre oplysninger. Han ernærede sig som omvandrende glarmester og skal have været afskediget »ryt-

Sirenas / Sarines dåbsindførsel i Grurup kirkebog. Bemærk skrivemåden Xstensen og Xstensdatter på forældrenes efternavne; en ikke ualmindelig forkortelse på denne tid. (Arkivalieronline)

Grurup kirke. Her blev Sarine døbt i 1790 og begravet i 1869 – men derimellem kom hun vidt omkring. Min oldefar Laust Christian Sarinesen blev ligeledes døbt og begravet her – og min mor Laurine Sarinesen blev døbt her. (Henrik Bolt-Jørgensen, 2009).

ter«, det vil sige soldat. Sarine har oplyst, at han døde, da hun var 16 år gammel, altså omkring 1806.

I 1801 blev en omvandrende glarmester ved navn Knud Simonsen indblandet i et slagsmål i Resen Kro ved Lemvig. Jeg formoder, at det er den samme mand. Ved det efterfølgende politiforhør oplyste han, at han ernærede sig som glarmester, hans kone (desværre får vi ikke navnet oplyst) var på vej til Thy, han var 52 år gammel og født »ved Christiania«. Hvis det står til troende, er han altså født i Norge omkring 1749. Han blev iøvrigt, efter distriktskirurgens beskrivelse, slemt tilredt under slagsmålet med to natmænd ved navn Hans Christiansen og Morten Danielsen. Det kunne være endt helt galt, hvis ikke vidner havde grebet ind. Baggrunden for slagsmålet oplyses ikke. Sagen endte med, at Knud Simonsen blev idømt fire måneders tugthusarbejde for betleri. De to natmænd fik hver seks måneder. Knud Simonsen blev indsat i Viborg Tugthus 11. december 1801 og løsladt 12. april 1802.

Knud og Rebecca mødte hinanden i Skjoldborg omkring 1785, hvorefter de slog sig sammen og vandrede omkring over store dele af Jylland. Udover Sarine fik de en anden datter, Karen Knudsdatter, der blev født i januar 1792 i Tødsø på Mors. Ved den lejlighed foregav de at være hjemmehørende i Harring. Jeg har ikke kendskab til andre børn.

I efteråret 1792 vandrede familien omkring i det nordlige Thy sammen med Rebeccas søster Hylleborg. Fredag den 28. december om aftenen nåede de til Koldby. Med i selskabet var også en mandsperson, Peder Hansen, som de havde truffet et par uger før i Kåstrup. I Koldby kom de til Jens Elstedes hus, »hvor de med Magt og Trudsel vilde have tiltvunget sig Qvar-teer«. Det kom til tumult, og det endte med, at selskabet blev pågrebet og bragt til sognefogden, Bole Nielsen, men det lykkedes Knud Simonsen at undslippe.

Der blev afsagt dom i sagen 7. januar, men forinden var det også lykkedes Peder Hansen at undslippe. Sagen endte med, at Rebecca med de to små børn blev

sendt til forsørgelse i Vinding sogn, mens Hylleborg blev idømt et års tugthusarbejde. Hvor længe Rebecca opholdt sig i Vinding med børnene, vides ikke.

SAMMENSTØD MED LOVEN

Der går nu en del år, før vi igen hører noget til Sarine. Den 6. august 1808 kom en flok omløbere gående gennem Øster Agger. De var sikkert kommet fra Hardsyssel over (den på det tidspunkt stadigvæk intakte) Agger Tange. Det var Rebecca med døtrene Sarine og Karen, Rebeccas søster Benned Christensdatter og dennes 14-årige datter Anne Magrethe Nielsdatter. I følget var desuden Rebeccas søster Anne Magrethe Christensdatter med sin mand Niels Nielsen Lautrup og deres 9-årige datter Johanne Marie. Rebecca og Benned ville besøge deres søster Hylleborg, som i 1798 var blevet gift i Vestervig med natmand Jens Nielsen. Hun var nu enke og boede i et hus i Randrup. Anne Magrethe og Niels fortsatte til Kobberø i Gettrup sogn.

Det fremgår ikke klart af arkivalierne, hvad der egentlig var anledningen til deres anholdelse, men sognefogden i Agger havde adviseret sin kollega i Ve-

stervig, Jens Bach, og morgenen efter blev Rebecca og Benned og deres døtre anholdt i Hylleborgs hus i Randrup. Sognefogden i Gettrup, Peder Knudsgaard, blev også adviseret. Han så sig nødsaget til at anholde Anne Magrethe og manden, men han giver faktisk Niels Lautrup et godt skudsmål i følgeskrivelsen til herredsfogden:

»Her er antruffen en Glarmester navnlig Niels Lautrup fra Gudum Sogn i Harsyssel efter Angivende, og var rejst her til Byen til sin Morbroder Niels Peder- sen i Kaaberøe med Kone og Datter som paa Mangel af Pas, blev anholdt i Følge de af Amtet udgangne strenge Ordre om Pasløse Personer. Denne Mand er dog her i Sognet og Egnen bekjent og i mere end 10 Aar har jeg kjendt ham som Glarmester og han har ogsaa arbejdet for mig og andre her i Byen, og jeg har aldrig nogensinde hørt om ham noget usikkeligt Forhold i nogen Maade, men som meldt af Mangel paa Pas er han anholdt og nu overlader jeg ham til Deres Velædelhed og tror De vil tillade ham at gaa omkring her som Glarmester som vel ikke kunne være uforuden, da det er noget Folk ikke kan undvære...«

»Rakkere på vandring«. Efter A. Gaardboe: Himmerlands rakkere – dagligliv og livsvilkår.

Den 7. august blev de anholdte fremstillet i et politiforhør og derefter sat i arrest; Niels Lautrup med kone og barn i Nykøbing, de øvrige i Thisted. Retssagen kom til at trække ud i flere måneder. Mens hun var arresteret i Thisted, fødte Sarine sit første barn, en pige, i amtets sygestue den 29. november. Barnet blev hjemmedøbt samme dag og fik navnet Anna Kirstine. Til barnefader udlagde Sarine en omløbende betler, om hvem hun kun vidste, at hans navn var Hans Christian, at han efter eget udsagn var ugift og havde hjemme »*etsteds i Himmersyssel*«. Den lille pige døde, inden dåben var blevet publiceret i kirken, og blev begravet 31. januar.

Retssagen, der blev ført ved Hassing-Refs Herreders Ret, endte med, at Rebecca, hendes døtre Sarine og Karen og hendes søstre Benned og Anne Magrethe hver blev idømt et års tugthusarbejde for løsgængeri og betleri, mens Niels Lautrup blev idømt et års arbejde i »*nærmeste fæstning*«, dvs. Nyborg. De fem kvinder blev indsat i Viborg Tugthus 9. februar 1809 og løsladt 10. februar året efter. Sarines kusiner, de to mindreårige, Anne Magrethe og Johanne Marie, blev overdraget Thisted Amt »*til pleje og underhold*«. De blev herefter sendt til forsørgelse i deres fødesogne Hillerslev og Vadum.

Sarine var nu blevet en voksen, ung kvinde. Hvordan så hun mon ud? I mangel af et portræt må vi nøjes med følgende signalement, som kan læses i Viborg Tugthus' signalementsbog, skrevet i 1822:

»57 $\frac{3}{4}$ Tommer [ca. 151 cm], før [dvs. ikke vanfør/ handicappet], lyseblaa Øien, lysebrunt Haar, bleg af Ansigtifarve og stærk fregnet, som dog om Vinteren skal aftage, en spids Næse, noget fremstaaende Mund, en kort Pande, har et Ar i det høire Øienbryn og et midt i Panden i Form af et Ees. Har havt Skade i det høire Bryst. Har Ringe i Ørene. Klein af Skuldre og Lemmer. Har smaae Hænder med et brunt Ar paa den høire Haands Pegefingers mellemste Knokkel. Taler dansk.«

Ved et politiforhør i Århus i 1820 er hendes klædedragt beskrevet således: »*Hun er iført en rød Bindtrøje, grønstribet Livstykke, rødtribet Skjørt, sorte Strømper og Skoe, hvidt Hovedtøj, og do. Halsklæde samt et brunt Silke-Klæde om Hovedet*«.

MÆND OG BØRN

Efter løsladelsen fra tugthuset genoptog kvinderne deres omvandrende tilværelse. Omkring 1813 slog Sarine sig sammen med en mand ved navn Johannes Nielsen, og 4. februar 1814 fødte hun i Langå en søn, som også blev døbt Johannes. Hun forlod manden 2-3 år senere, hvorefter hun fandt sammen med en Niels Christensen, der – uvist af hvilken grund – bar tilnavnet »Præst«.

Den 1. april 1819 blev Niels og Sarine anholdt ved Fyrkat Mølle og indsat i arresten i Randers. Anklagen lød også denne gang på løsgængeri og betleri. Under retssagen ved Gjerlev-Onsild Herreders Ret lykkedes det Sarine at skjule, at hun tidligere var idømt tugthusstraf, så hun slap med 36 dages fængsel, hvoraf de otte var på vand og brød.

Sarine havde 3. november 1817 født en søn, Niels Christian Nielsen, i Skørting sogn, Randers amt. Efter løsladelsen fra arresten var bestemmelsen, at Sarine med de to børn, Johannes og Niels, skulle overdrages til forsørgelse i sit fødesogn Grurup. Transporten skulle foregå ved at sognefogderne skulle transportere hende, sogn for sogn. Det har været en lang og besværlig rejse. Uanset om ruten er gået over Mors eller Thyholm, har det været noget i retning af 30 sogne, hun skulle transporteres igennem; men allerede omkring Læsten sogn, lidt vest for Randers, lykkedes det hende at undvige med børnene.

Sarine har nok ret hurtigt fundet sammen med Niels Christensen Præst igen. Den 9. august 1820 blev de endnu en gang anholdt, sammen med nogle andre omløbere, denne gang i Spørring nær Århus. Nu var der kommet et barn mere til. Jens Christian Nielsen blev født 1. februar 1820 i Hvorslev sogn, Viborg amt.

Handlingsforløbet omkring anholdelsen står ikke helt klart, men omløberne indrømmede alle, at de var beskænkede, og det kom til tumult med sognefogeden og hans to hjælpere. Denne gang blev Sarine idømt otte måneders tugthusarbejde for løsgængeri.

De to ældste sønner, Johannes og Niels Christian, blev sendt til Bedsted-Grurup til forsørgelse. Hvad der blev af den yngste søn, Jens Christian, er lidt af en gåde. Det ser ikke ud til, at han er fulgt med sine brødre. Jeg kan ikke finde ham i tugthusets protokol-

ler, så det ser heller ikke ud til, at han er fulgt med moderen, men da Sarine blev modtaget i tugthuset, er det noteret i fangeprotokollen, at hun har tre drenge. Måske er han død under arrestopholdet i Århus, og oplysningen i fangeprotokollen er fejlagtig, men jeg kan ikke finde hans dødsfald i kirkebøgerne fra Århus.

Sarine blev indsat i tugthuset 8. december 1820. Her mødte hun sin søster Karen, der var blevet indsat 25. oktober for betleri m.v. Under opholdet blev de begge konfirmeret i tugthuskirken 27. maj 1821. Efter løsladelsen 8. august blev Sarine hjemsendt til forsørgelse i Grurup.

Hvis hun er nået frem til Grurup, hvad der er noget usikkert, må hun have forladt sognet igen kort tid efter og have fundet sammen med kæresten Niels Christensen igen, for den 21. maj 1822 føder Sarine endnu en søn på sygehuset i Horsens og udlægger Niels som barnefader. Sønnen får samme navn som sin storebror, Niels Christian Nielsen. Sarine var endnu en gang blevet anholdt 20. marts 1822 i nærheden af Horsens. Denne gang endte det med en dom på to års tugthusarbejde. Ved indsættelsen i tugthuset 11. juli fulgte den lille Niels Christian med, men 8. september blev han afsendt til forsørgelse af fattigkommissionen for Bedsted og Grurup.

HJEM TIL GRURUP

Efter løsladelsen fra tugthuset 11. juli 1824 blev Sarine transporteret til Grurup til forsørgelse. Herefter ser det ud til, at hun forblev i sognet resten af sit liv. Hvad der blev af hendes kæreste, Niels Christensen, vides ikke.

Efter ankomsten til Grurup fik Sarine endnu to børn, Karen Pedersdatter, født 1825, og Laust Christian Sarinesen (min oldefar), født 1830. Vi kan se af folketællingerne, at hun har boet i et fattighus. I folketællingerne betegnes hun som »almisselem«.

Sarine døde 21. november 1869 og blev begravet en uge senere på Grurup kirkegård. Hun tilbragte tre år og otte måneder af sit liv i tugthuset og 36 dage i fængsel, foruden langvarige arrestophold. Hendes eneste forbrydelse var fattigdom.

SARINES EFTERKOMMERE

Selv om Sarine aldrig blev gift, har hun efterladt sig mange efterkommere. Jeg har kendskab til mere end 100, hvoraf mange er nulevende. Jeg skal kun nævne nogle få af dem her.

Jeg har kendskab til syv børn med fem forskellige mænd; måske har der været to til.

1. *Anna Kirstine (Hansdatter)* blev, som nævnt ovenfor, født 29. november 1808 i amtets sygestue i Thisted, mens Sarine var arresteret. Faderen var en omløbende betler, Hans Christian. Hun døde inden dåbens publicering og blev begravet 31. januar 1809.

2. *Johannes Johannessen* blev født 4. februar 1814 i Langå. Han blev også kaldt Johannes Peter eller Johan Peter. Faderen hed Johannes Nielsen. I 1820 blev han, sammen med sin halvbror Niels Christian, sendt til forsørgelse i Grurup eller Bedsted. Han blev konfirmeret 26. april 1829 i Bedsted kirke. Da han fyldte 18 år, blev han sendt til forsørgelse i fødesognet. I 1833 fik han tjeneste i den nærliggende hovedgård Ulstrup i Sønder Vinge sogn. I 1836 flyttede han til Vorup sogn ved Randers. Ifølge en lægdsrulle for Vi-

Severine Møller Sarinesen, barnebarn af Sarine. Ugift husholderske. Født 30. september 1878 i Farup sogn ved Ribe, død 29. september 1954 på hvilehjemmet i Hundborg. (Privatfoto).

borg Amt opholdt han sig stadig her i 1837, men herefter taber jeg sporet af ham. Hans senere skæbne og eventuelle efterkommere kender jeg ikke.

3. *Niels Christian Nielsen* [1817] blev født 3. november 1817 i Skørring sogn, Randers amt. Faderen til dette og de to følgende børn hed Niels Christensen, kaldet Præst, født 1788 i Randers. Niels Christian blev sammen med storebroren Johannes i 1820 sendt til forsørgelse i Grurup eller Bedsted. Han blev konfirmeret i 1833. Da han fyldte 18 år, blev han sendt til forsørgelse i sit fødesogn. I de følgende år havde han tjeneste forskellige steder på Randers-egnen. I november 1845 flyttede han til Mygind sogn. Ifølge lægdsrullerne for Randers Amt er han i 1851 borttrømt fra Mygind sogn og opholder sig muligvis i København. Her taber jeg sporet af ham.

4. *Jens Christian Nielsen* blev født 1. feb. 1820 i Hvorslev sogn, Viborg amt. Han var hos forældrene, da de blev anholdt i august 1820 ved Århus, men som tidligere nævnt er hans videre skæbne ukendt.

5. *Niels Christian Nielsen* [1822] blev født 21. maj 1822 på sygehuset i Horsens, mens Sarine var arresteret. Det ser lidt mærkeligt ud, men Sarine har altså haft to sønner med samme far, som begge blev voksne og begge var døbt Niels Christian Nielsen. Den yngste af dem fulgte med moderen, da hun blev indsat i tugthuset i juli 1822 til to års afsoning, men allerede 8. september blev han afsendt til Grurup. Han blev konfirmeret i 1840 i Grurup kirke. I modsætning til sine ældre brødre blev han ikke deporteret til fødesognet, da han fyldte 18, men forblev i Grurup. I de følgende år havde han tjeneste forskellige steder i Sydthy. Han deltog i Treårskrigen i 1849-50 som menig ved Første Artilleriregiment.

Niels Christian blev gift med Ane Pedersdatter i 1855. De fik fem børn; tre døtre døde som små, mens to sønner nåede voksenalder. Niels Christian døde 1. september 1912 i Grurup.

6. *Karen Pedersdatter* blev født 17. maj 1825 i Grurup sogns fattighus. Som barnefader blev udlagt Peder Christian Vibeck, en gift mand og almisselem, boende i et andet fattighus i Grurup. Ved dåbsindførslen er anført, at Sarine siger sig at have født syv børn før Karen. Jeg har kun kendskab til fem af disse. Må-

Laurine Sørensen, oldebarn af Sarine. Her fotograferet på 80-årsdagen i 2000. Laurine døde 7. februar 2013 i Thisted og ligger begravet på Vestre Kirkegård. (Privatfoto).

ske har hun overdrevet lidt, men hun kan også sagtens have talt sandt. Hvis to af børnene er døde som ganske små og begravet et tilfældigt sted i Jylland, vil de være næsten umulige at finde i kilderne.

Karen blev konfirmeret i 1841 i Heltborg kirke. Herefter havde hun tjeneste forskellige steder, men det ser ud til, at hun har boet i Grurup det meste af tiden. Hun forblev ugift, men fik tre børn med tre forskellige mænd: *Petrine Pedersen*, født 27. juni 1847; *Marie Sophie Wilhelmsen*, født 10. august 1851; og *Christian Peder Pedersen*, født 3. december 1857, alle født i Grurup. I 1866 oplevede Sarine at blive oldemor, da Petrine fødte en datter, Christine Pedersen, 26. januar. Desværre døde pigen kun fem måneder gammel. Karen Pedersdatter døde 14. marts 1868 i Grurup.

7. *Laust Christian Sarinesen* (min oldefar) blev født 23. maj 1830 i Grurup. Som barnefader blev udlagt en møllersvend, Christen Lauridsen, født 1803 i Silberslev på Mors. Ca. otte år gammel blev han sat i pleje hos en farbror, Søren Christensen, som drev vandmøllen Abildgårds Mølle i Grurup. Efternavnet Sari-

nesen – et såkaldt matronym – er meget usædvanligt. Efter den gamle navneskik skulle drengen have heddet Laust Christian Christensen efter faderen. Når han i stedet kom til at hedde Sarinesen efter moderen, skal det måske ses i sammenhæng med, at der i 1828 var udstedt en ny dåbsforordning.

Laust Christian voksede op, dels hos farbroren og dels hos moderen i et fattighus i Grurup. Efter konfirmationen i 1845 havde han tjenester forskellige steder, blandt andet i Villerslev, Nørhå og Heltborg. I perioder var han hjemme i fattighuset.

I 1877 giftede Laust Christian sig med en gårdmandsdatter, Jensine Hans Jacobsen, fra Hjortlund ved Ribe. Hvordan thyboen og sønderjyden har fundet hinanden, er det ikke lykkedes mig at opklare, men det er et faktum, at de blev gift i Hjortlund kirke 8. december 1877. Parret bosatte sig i nabosognet Farup, og i de følgende år fik de her fire børn. *Severine Møller Sarinesen* (min mormor) blev født 30. september 1878.

I 1883 eller 84 flyttede familien til Bedsted. Her fik parret yderligere tre børn, hvoraf de to sidste døde som ganske små. Familien havde ikke fremgang; de modtog fattigunderstøttelse og boede i et fattighus i Bedsted. Jensine døde i 1895, 48 år gammel. I sine sid-

ste år boede Laust Christian i Grurup, hvor han døde 18. december 1917.

Den ældste datter, Severine, blev husholderske. Hun blev aldrig gift, men fik tre børn med tre forskellige mænd: *Jensine Sarinesen*, født 21. marts 1903, kom i pleje hos en familie i Thisted. *Laurits Christian Sarinesen*, født 29. maj 1908, døde kun 11 måneder gammel. *Laurine Sarinesen* blev født 16. januar 1920 i Grurup. I de første år boede hun forskellige steder i Sydthy, noget af tiden i pleje hos fremmede. Senere boede hun sammen med moderen i Sønderhå, hvor hun blev konfirmeret. Hun blev gift med Johannes Sørensen nytårsdag 1943 i Sønderhå kirke, blev husmandskone i Skyum og opfostrede seks børn, heriblandt denne artikels forfatter.

Severines bror Bonde Martin blev lokomotivpudser ved Nordvestfynske Jernbane og fik tre sønner. Blandt hans efterkommere er der stadig en lille håndfuld, der bærer navnet Sarinesen.

Ejgild Sørensen.

Født 1955. Tidl. ansat ved DSB. Uddannet bibliotekar og bachelor i historie.

Kilder

Arkivalieronline: Kirkebøger, folketællinger og lægdsruller, sa.dk.

Fjends-Nørlyng herredsfoged: Justitsprotokol 1770-80. Rigsarkivet, Viborg.

Gjerlev-Onsild herredsfoged: Politiprotokol 1817-20. Strafferegister. Rigsarkivet, Viborg.

Hasle-Vester Lisbjerg-Framlev-Sabro herredsfoged: Politiprotokol 1811-20, 1820-24. Dokumenter til politiprotokoller 1811-34. Rigsarkivet, Viborg.

Hassing-Refs herredsfoged: Justitsprotokol 1806-17. Politiprotokol 1803-12. Sager til justitsprotokoller 1807-08. Sager til politiprotokoller 1792-1822. Journalsager 1808-09. Rigsarkivet, Viborg.

Rakker Databasen, rakker.dk.

Sallinglands herredsfoged / Skive byfoged: Politi-, gæste- og ekstraretsprotokol for by og herreder 1750-86. Rigsarkivet, Viborg.

Skodborg-Vandfuld herredsfoged: Politiprotokol 1800-06. Dokumenter til politiprotokoller 1795-1817. Rigsarkivet, Viborg.

Thisted Amt: Journal 1808, 1809, 1819, 1820. Kopibøger og konceptbøger 1807-09, 1819-21. Journalsager 1808. Rigsarkivet, Viborg.

Tyrsting-Vrads herredsfoged: Politiprotokol 1818-24. Rigsarkivet.

Viborg Tugthus: Fangeprotokol 1763-79, 1779-1835. Fangesager 80-81, sag nr. 380. Sager vedr. fangerne 1499-1525. Signalementsbog. Journal over fødte børn. Rigsarkivet, Viborg.

Litteratur

Dyrlund, E.: *Tatere og Natmandsfolk i Danmark*. Kbh. 1974 (1872).

Hansen, H. P.: *Natmændsfolk og kjæltringer*, 2. udg., bd. 1-2. Kbh. 1959-60.

Knudsen, P. C.: »Taterkvinden Sirena fra Grurup. Et Blad af Taterfolkets Historie i Thy.« *Historisk Aarbog for Thisted Amt* 1926, s. 209-214, og 1927, s. 255-262.